

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2695,Wystawa-przygotowana-przez-bratanice-gen-Fieldorfa-Marie-Fieldorfa-Gen-August-Emil.html>
09.03.2026, 11:57

Wystawa przygotowana przez bratanicę gen. Fieldorfa - Marię Fieldorf „Gen. August Emil Fieldorf »Nil« - żołnierz niezłomny. W 55. rocznicę śmierci” - Pabianice, 3 grudnia 2008 - 5 stycznia 2009

03.12.2008

W dniu 3 grudnia br. w Muzeum Miasta Pabianic (Stary Rynek 1) miało miejsce otwarcie wystawy poświęconej gen. Augustowi Emilowi Fieldorfowi, wybitnemu bojownikowi o niepodległość Polski. Ekspozycję można tam obejrzeć do 5 stycznia przyszłego roku.

Wystawę poświęconą gen. Fieldorfowi przygotowali: Maria Fieldorf, bratanica Generała, oraz jej mąż Leszek Zachuta. Autorzy podjęli próbę przedstawienia sylwetki generała Augusta Emila Fieldorfa „Nila”, jego służby wojskowej i powojennych losów na podstawie dokumentów, pochodzących ze zbiorów rodzinnych, archiwów krajowych i zagranicznych oraz relacji osób związanych z Generałem. Na wystawę składa się 15 plansz ze zdjęciami i dokumentami gen. A. Fieldorfa oraz 8 gablot, w których prezentowane są przedmioty związane z życiem Generała oraz publikacje dotyczące jego osoby.

W ostatnich miesiącach, staraniem IPN oraz Klubów Historycznych im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w okręgu łódzko-kaliskim, wystawa prezentowana była w Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku, Muzeum Okręgowym w Sieradzu, Muzeum Regionalnym w Opocznie, w Łódzkim Domu Kultury oraz w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Łodzi.

Gen. bryg. August Emil Fieldorf „Nil”
(20.03.1895-24.02.1953)

Krótkie życie Augusta E. Fieldorfa jest wymowną ilustracją polskiego patriotyzmu, symbolem godności i wiary w suwerenną, wolną Polskę. Urodził się w Krakowie 20.03.1895 r. w rodzinie maszynisty kolejowego. Mając 17 lat został członkiem Związku Strzeleckiego. W latach próby dziejowej sprostął wyzwaniom: już 6.08.1914 r. zgłosił się do formowanych oddziałów Józefa Piłsudskiego, a następnie brał udział niemal we wszystkich bojach I Brygady Legionów Polskich. Po kryzysie przysięgowym wcielony do armii austro-węgierskiej i posłany na front włoski. We wrześniu 1918 r. otrzymał urlop i już nie wrócił do Tyrolu. W rodzinnym Krakowie zaangażował się w działalność POW. Uczestniczył w zmaganiach o odrodzenie Rzeczypospolitej i w bojach o jej granice. Rozbrajał Austriaków, walczył z Ukraińcami o Przemyśl i Lwów, a potem z bolszewikami o Wilno i Dyneburg. W końcu 1919 r. został oficerem zawodowym. Jako dowódca był ceniony i lubiany przez podkomendnych. W 1935 r. przeniesiono go z elitarniej 1. Dywizji Piechoty Legionów do KOP na Wileńszczyźnie. Trzy lata później powierzono mu dowodzenie 51. Pułkiem Strzelców Kresowych w Brzeżanach. W dramatycznych dniach września 1939 r. walczył w ramach 12. Tarnopolskiej DP. Wobec ogromnych strat polecił swym żołnierzom przebiegać się na wschód.

Sam dotarł do Krakowa, a stamtąd przez Słowację i Węgry do Francji, gdzie gen. Władysław Sikorski tworzył Wojsko Polskie. Po kursie dla oficerów sztabowych przygotowywał się do przerzutu do Kraju. Został pierwszym emisariuszem Naczelnego Wodza i Rządu RP na uchodźstwie. Do Warszawy dotarł we wrześniu 1940 r. W konspiracji wykonywał różne misje i zadania. Od jesieni 1941 r. do sierpnia 1942 r. był komendantem Obszaru II Białostockiego ZWZ (AK). Następnie dowodził nową, elitarną organizacją bojową: Kierownictwo Dywersji „Kedyw” KG AK. W II połowie 1943 r. tworzył głęboko zakonspirowaną kadrową organizację ideowo-społeczno-wojskową „Niepodległość” (kryptonim NIE). 28.09.1944 r. awansowany na generała brygady. 7.03.1945 r. został przypadkowo zatrzymany przez NKWD w Milanówku. Ukrywał się wówczas pod nazwiskiem Walenty Gdanicki. Przez prawie 20 miesięcy był więziony w łagrach sowieckich. Do kraju wrócił 26.10.1947 r. Mimo zagrożenia nie uciekł za granicę. W lutym 1948 r. na obietnicę amnestii ujawnił się w Łodzi. 10.11.1950 r. został aresztowany. W wyniku zbrodnego procesu przed Sądem Wojewódzkim dla m. st. Warszawy skazany na karę śmierci w dn. 16.04.1952 r. Wyrok został utrzymany przez Sekcję Tajną Sądu Najwyższego. Nie prosił o ułaskawienie. Honor i godność stawiał wyżej niż życie! Wyrok wykonano w więzieniu mokotowskim 24.02.1953 r. Człowiek wielkich zasług, niezwyklej odwagi, szlachetny i prawy żołnierz niepodległości złożył ofiarę życia na ołtarzu Ojczyzny.

prof. dr hab. Albin Głowacki,
przewodniczący Rady Programowej Klubów Historycznych
im. gen. S. Roweckiego „Grota” w okręgu łódzkim

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

ZAPROSZENIE

foto #2

Zebranych powitała Urszula Jaros, dyrektor Muzeum